

29. april 2002

UPA 2002/16

**Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarneranik**

**Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut**

**pillugu**

**Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu  
Ataatsimiititaliaata**

**ISUMALIUTISSIISUTAA**

**aappassaaneerinermi saqqummiunneqartoq**

Inatsisartut ataatsimiititaliaat suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartuni ilaaasortaq Finn Karlsen, Atassut, siulittaasoq  
Inatsisartuni ilaaasortaq Simon Olsen, Siumut, siulittaasup tullia  
Inatsisartuni ilaaasortaq Lars Karl Jensen, Siumut  
Inatsisartuni ilaaasortaq Johan Lund Olsen, Inuit Ataqtigiit  
Inatsisartuni ilaaasortaq Mads Peter Grunvold, Kattusseqatigiit

Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaata  
UPA2002-mi si-ullermeerinerup kingorna aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata  
allangortinneqarneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut nassuiaatitai  
ilangullugit misissuataarpaa.

**Tusarniaanermi akissutisiat**

Siunnersuutip matuma ataatsimiititaliamit suliarineqarneranut atugassatut tusarniaanermi akissutigineqartut nuutinneqarneri piniarsimavai.

### **Apeqqutit**

Siunnersuutip ataatsimiititaliami suliarineqarnissaanut atasumik (Naalakkersuisut Siulittaasuat/Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq) qinnuigai apeqqutit arlallit akissuteqarfigeqqullugit. Ataatsimiititaliap apeqqutaasa Naalakkersuisullu akissutaata nuutinneri isumaliutissiisummut matumunnga ilanngunneqarput.

### **Sassartitaqartunik ataatsimeeqateqarneq**

Kattuffiit, ingerlatseqatigiiffiit peqatigiiffillu uku ataatsimiititaliamut sassartitaqarput:

KNAPK, Royal Greenland A/S, Polar Seafood Greenland A/S, Sparbank Vest, Grønlands Ban-ken kiisalu APK.

### **Siunnersuutip imarisai**

Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutaannut aallaqqaasiutigalugu ataatsimiititaliaq ima oqaa-seqarfiginnissaaq:

Siunnersuut ilaatigut tunngaviliisuussaaq TAC-p raajarniutit avataasiortut sinerissamullu qanittumi aalisartut akornanni agguanneqarnissaat inatsisikkut aalajangersarneqassasoq. Manna tikillugu aalisariutit assigiinngitsut taakku marluk akornanni raajanut TAC-p agguanneqartarnera Naalakkersuisut ukiumoortumik ataasiarlutik aalajangersartarsimavaat.

Taamaammat Naalakkersuisut kissaatigisimavaat aalisariutit assigiinngitsut taakku marluk akor-nanni agguaassisarneq aalajangersarneqartassasoq agguaassisoqartassasorlu, taassumami qulak-kiissammagu aningaasaliisut umiarsuaatillillu pisassiisivigineqartarnerannut tunngaviusup paasi-uminartuunissaa. Pisassiissutinik tunngaviusumik agguaassisarnerup aalisartut aalisarnikkut ili-uuserisamik siunissamut ungasissumut pilersarusiornissaannik aamma aningaasaliinnissaannillu periarfississavai, kiisalu aalisarnermi aningaasaliisuusartut aningaasaliissutigisamik paasinarluartuunissaat qularnaatsuunissaallu upperalugu iliuuseqarsinnaanerisa siuarsarneqarnissaa.

Allannguutip kingunerissavaa sine-rissamut qanittumi aalisariutinut 40%-imik aamma avataasiortunut 60%-imik TAC-mik oqaluttuarisaanikkut tunngaveqartumik agguaasseriaaseq maannakkut atorneqartoq ima allanngortinneqassammat, siunissami sinerissamut qanittumi aalisariutinut 43%-imik avataasiortunullu 57%-imik avinneqartalissallutik.

Ataatsimiititaliap maluginiarpa aalisariutit assigiinngitsut marluk akornanni agguaassisarneq aalajangersarneqartoq aalisarnermi kattuffiit isumaqatigiissuteqarfiginerisigut. Ataatsimiititaliattaq neriuutigaa agguaasseriaasissatut siunnersuutip kingunerissagaa TAC-mik agguaassisarnermi ilanneeriarluni Naalakkersuisut aalisarnermilu kattuffiit akornanni saqitsaassutaasarsimasut taamaalilluni qanganngortinneqassasut. Ataatsimiititaliaq Naalakkersuisutulli isumaqarpoq aalisariutit assigiinngitsut marluk akornanni TAC-p agguaanneqartarneranut aalajangersaanissaq amerlasoorpassuarnik pitsaaqutissaqartoq.

Agguaariaatsilli taassuma inatsisikkut aalajangersaavigineqarneratigut ajoqutaasinnaasut qulaa-jaavigineqarsinnaanerata ataatsimiititaliap aamma soqutigaa.

Ataatsimiititaliap immikkut soqutigalugu naliligassatut isigaa inatsisikkut aalajangerneqartumik agguaariaaseq Naalakkersuisut Inatsisartullu inatsisikkut aalajangersakkamik agguaariaatsit atugassaq allannngortissallugu periarfissaannik killiliisuusussannnginneroq. Taamatut aalisariaatsit marluk akornanni agguaariaatsip iluarsiivigineqarnissaanik pisariaqartitsineq assersuutigalugu pilersinnaavoq aalisarnermut naalakkersuinermi tamanut atuuttumik innimigisassat tunngavigalugit, taakkununga ilaallutik raajaqassutsikkut tunngavigisatigut allannngornerit, teknologikkut aamma niuernikkut allannngornerit il.il.

Taamaammat Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap Aalisarnermut, Piniarnermut Nunaqarfinnullu Naalakkersuisoq qinnuigaa naliliivigeqqullugu Inatsisartut inatsisaanni § 5, imm. 3-p aallannngortinneqarnerata kingunerisaanik arsaarinninnermik kinguneqarsinnaasoq, taamaalillunilu umiarsuaatilinnit pineqartunit Namminersornerullutik Oqartussat taarsiiffigeqquneqarnermik piunasaqarfigineqarnissamik naatsorsuutiginnissallutik.

Naalakkersuisut akissutitut paasissutissiissutigaa:

*"Agguaasarnerup inatsisikkut aalajangersakkap allannngortinneqarnera pillugu avataaniit oqartoqarsinnaammat inuit pigisaannik Namminersornerullutik Oqartussat tiguisutut. Suliami uani Naalakkersuisoqarfik naliliivoq piffissamik aalajangersimasumik sioqqutsilluni nalunaa-reernerme agguaanermut tunngaviusoq allannngortinneqarsinnaasoq. Raajarniarnermi nutaaliaasumi annertuumik aningaasaliinerit erniortinneqarnissaasa sivilissusiat nalunaarnermi isiginiarneqassaaq. Taamaaliortoqarnerani inuit pigisaannik Namminersornerullutik Oqartussat tiguisinerattut oqartoqarsinnaanngitsoq Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq, kisiannili annertuumik sunniuteqartussaannngitsumik aaqiisoqartoq oqaatigineqarsinnaassalluni. Aaqiineq tamanut atuummat aalisariutaatileqatigiiffinnut annertuumik sunniuteqarnaviannngilaq. Ilaatigut tamanna pissutigalugu taarsiiffiusussaannngitsumik aalisarnermik aaqiinertut isigineqarsinnaassaaq."*

Ataatsimiititaliap, ataatsimiititaliap apequtigisaanut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisup akissutigisai tunngavigalugit aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allannngutissaatut siunnersuutigineqartut

isumaqatigisinnaavai. Ataatsimiititaliaq naliliivoq minnerunngitsumik TAC-p aalisariutit assigiinngitsut marluk akornanni agguanneqartarnera pisassiissutinik tunniussisarnerup paasiuminarnerulernissaanut sunniuteqaqataajumaartoq.

Ataatsimiititaliaq naliliivoq agguassisarnerup kingunerissagaa inuussutissarsiummik ingerlatsisut taarsigassarsinissamut periarfissaasa pitsaanerulersinneqarnissaa, naatsorsuutigineqartariaqarmammi agguassisarneq aalisartunut taarsigassarsisitsisartut ilassilluassagaat.

§ 10a *imm. 2 aamma imm. 3* pillugit ataatsimiititaliaq allanik oqaasissaqanngilaq, ataatsimiititaliammi Naalakkersuisutulli pissusissamisoortutut isigimmagu aalisakkat ilaasa aalajangersimasup piffissamik sivikitsumik periarfissaqartitsilluni aalisarnermik unitsitsinissaq pillugu inuussutissarsiummik ingerlatsisunut Naalakkersuisut nalunaaruteqarnissamut periarfissaasa eqaallisarneqarnerat. Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq paragrafi taanna Naalakkersuisunut pisariaqarneratut periarfissiisuusoq ilaatigut kapisilinniarnep toqqissisimanartumik iluarsiivigisinnaanissaanut.

§ 22a-mut ataatsimiititaliaq imaattunik oqaaseqassaaq:

§ 22, *imm. 1*-ip ilusilerneqarnerata kingunerissavaa tunitsiviit nioqqutissiorfiillu nutaat Naalakkersuisut akuersissuteqarsimatinnagit pilersinneqarsinnaassanngitsut. Aamma nioqqutissiorfinnik pioreersunik tunisassiornerup allanngortiterisoqarnissaa Naalakkersuisut akuereqqaartariaqarpaat.

Aalajangersakkamut tunngatillugu inatsisissamut nassuiaatini oqaatigineqarpoq aalajangersakkap aningaasarsiornikkut suliffissaqartitsiniarnikkullu pisariaqartinneqartut, ilaatigut namminerisamik aningaasaatitigut tunngavigisat pigineqarnerat, sumiiffimmi innaallagissamik imermillu pilersuinissamut naammattumik periarfissaqarnissaa, aalisarnermik inuussutissarsiornermi pisat tunineqarnissaannut naammattumik periarfissaqartoqareernissaa, kiisalu sumiiffimmi pineqartumi sulisussaqaarnikkut naammattunik peqartoqarnissaa, qulakkeerneqassasoq.

Ataatsimiititaliap paasilluarsinnaavaa Naalakkersuisut kissaatigimmassuk suliffissuit naammassisinnaasaat tamakkiisoq iluarsiivigineqarsinnaassasoq, taamaalilluni taassuma nukissanik tunngavik suliffissaqartitsiniarnikkullu eqqumaffissat, aalisarnikkut naalakkersuineri anguniagassap pilersaarusiorneqarnerani, ersersillugit.

Taamaammat Naalakkersuisut § 22a-mi siunnersuutaatigut pingaarnerusumik siunnerfik ataatsimiititaliap isumaqatigaa.

Siunnersuulli ajornartorsiuteqarfinnik tunngaviusumik isummerfissanik arlalinnik pilersitsivoq. Siunnersuutip kingunerissavaa aalisakkanik suliffissuaqarnermi tunisassiorfiit tunisassiornitik akuersissutitaqanngitsumik

allanngortissinnaanngikkaat. Apeqqutaavoq siunnersuutip tassunga tunngasortaa sulliviit pineqartut niuerfittut oqartussaaffiannut aamma tuni

sassiornerminni atortuminnik iluarsiiviginnissinnaatitaanerannut, tunitsivimmi pissutsit aamma aalisarnermi tamanut atuuttumik atugassarititaasut pisariaqalersitaannut, akulerunnertut isigineqarsinnaannginnersoq.

Royal Greenland A/S-ip tusarniaanermut akissuteqaammini tamanna eqqarsarnartoqartippaa. Aallaallumi mianersoqqussutigineqarpoq taamatut iliuuseqarneq pigisanik tigusinertut isigineqarsinnaasoq. Pigisanillu tigusinermik apeqqummut tunngatillugu ataatsimiititaliap maluginiarpaa Naalakkersuisut Inatsiseqarnermut Allaffeqarfiata siunnersuut tusarniaassutigisimagaa, tamannali pillugu oqaaseqaateqarnissaq pissutissaqartinneqarsimanngitsoq.

Aamma apeqquuserneqarsinnaavoq taamatut iluarsiiviginnissaq ilumut pisariaqavinnersoq. Taamaalilluni ilimagisariaqarpoq tunitsiviit tunisassiorfiillu aningaasaliisoorusussinnaasut allanngortitsinermi (taamatuttaaq pilersitsinermi) taamaallaat inuussutissarsiornikkut niuernerpalaartumik isiginninnerit naatsorsuinerillu kisiisa tunngavigalugit aalajangiisassasut, tassungalu ilanngullugu inuiaqatigiinni sanarfisanik, soorlu umiarsualiveqarfinni, innaallagiaqarfinni imeqarnnilu, sulisussanik il.il.atuisinnaanerit.

Aalajangersakkattaaq aqutsinermit tunngatillugu kingunerisinnaasai pillugit ataatsimiititaliap isumaliutersorsimavoq. Taamaammat ataatsimiititaliap Aalisarnermut, Piniarnermut Nunaqarfinnullu Naalakkersuisoq qinnuigaa nalileqqullugu, aalajangersakkap pineqartup aqutsivigineqarnera pisortaqarfimmu allaffissornikkut suliasatigut annertunerusumik artukkiisussaansoq.

Minnerunngitsumik sullivik tunisassiorfimmik aallarniinissamik (allanngortitsinissamilluunniit) kissaateqartoq aningaasaatinik pisariaqartitanik pigisaqarnersoq naliliivigissallugu, ilimagineqartariaqarmat ilinniakkatigut piginnaasatigut immikkut ittunik pikkoriffeqartuunissaa. Taamaalilluni aalajangersakkap pisariaqalersippasippaa ilaatigut ima annertussusilimmik niuernerpalaartumik ingerlatseriaatsit taamaattut naliliivigalugillu naatsorsuusiorfiginissaat, soorlu inuussutissarsiutinik ingerlatsisut sulliviutaasa aningaasalersuisarfiillu aningaasaliinermit atatillugu isumagisartaasa assinganik Naalakkersuisut allaffeqarfiat isumaginnissinnaassasoq. Taamaammat ataatsimiititaliap tassunga ilassutitut Naalakkersuisoq qinnuigaa ilisimatitsissutigeqqullugu pisortaqarfik maannakkorpiaq taamatut ilisimasaqarluartunik pisariaqartitanik apeqarnersoq.

Qulakkeerneqanngippat pisariaqarneratut ittumik niuernerpalaartumik oqartussaassuseqarnermik Naalakkersuisut allattoqarfiat peqartoq, tamatuma kingunerisinnaavaa niuernikkut peqqinnartumik suliniutit pilersaarutilluunniit pitsaasut itigartinneqarnerat kinguarsarneqarneralluunniit. Aamma aarleqqutigineqarsinnaavoq tunitsivinnut tunisassiorfinnullu nutaanut tunngasumik apeqqutit niuernikkut tunngavissanuinnaanngitsoq tunngavilinnik naliliivigineqartalersinnaanerit.

Naalakkersuisuni ilaasortap akissutitut paasissutissiissutigaa inatsisissatut siunnersuutip landskarsimut aningaasartuutaanerunissaa imaluunniit allaffissornikkut kinguneqaateqarnissaa naatsorsuutigineqanngitsoq. Naalakkersuisuni ilaasortap ilanngullugu paasissutissiissutigaa:

*"Qinnuteqaatit tamakkiisumik nalilersornissaannut immikkut ilisimasalinnik sulisussaqartoq. Nalilersuinerit suleqatigineqartunik immikkullu ilisimasalinnik avataaneersunik tusarniaanermik tunngaveqassapput. Suliani ataasiakkaani Pisortaqarfik immikkut ilisimasalinnik annertunerusumik pisariaqartitsissappat taakku avataani pissarsiarineqassapput."*

Ataatsimiititaliap aamma isumaliutigisimavaa aalajangersagaq nunarsuarmi niuernikkut kattuffissuup (WTO'p) maleruagassaanut naapertuutinnigitsutut isigineqarsinnaanersoq. Aalajangersagaq unammilleqatigiinnikkut killiliisumik ilionertut paasineqarsinnaavoq, nunamimi tunisassiorfiit amerlanersaat Namminersornerullutik Oqartussanit pigineqarmata. Aammattaaq aarleqqutigineqarsinnaavoq aalajangersakkap ingerlatseqatigiiffiit unammillertigisat soqutigisaannut ajoqutaasumik aqutsivigineqarsinnaanera.

Taamaammat ataatsimiititaliap tassunga ilanngullugu Naalakkersuisoq qinnuigaa ilisimatitsissutigeqqullugu aalajangersagaq WTO'p maleruagassaanut naapertuuttuunersoq naliliivigineqarsimanersoq.

Tassunga akissutitut Naalakkersuisuni ilaasortap paasissutissiissutigaa *"tamanna WTO-p malittarisassaanut naapertuutinnigitsutut isikkoqanngitsoq."*

Naalakkersuisuni ilaasortap akissutaa ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq. Aalajangersakkakkulli tunisassiorfinnik piusunik matuneqartunilli namminersortut (immaqa kommuninik suleqateqarnikkut) tigusisinnaanerisa mattunneqannginnissaa qulakkeerneqarnissaa ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq - tamanna Namminersornerullutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaasa unammillerneqarnerannik kinguneqaraluarpuunniit. Tamanna aamma atuuppoq tigusinermut atatillugu tunisassiornerup allanngortinneqarnissaanik kissaateqartoqarnerani. Nunami sulliviup pilersinneqarneranik allanngortinneqarneranilluunniit Naalakkersuisut aalajangiinissaanut atatillugu akuusut susassaqtut tusarniarneqartarnissaat ataatsimiititaliamit aamma pingaartinneqarpoq. Minnerunngitsumik nunap immikkoortuani kommunit, sulineramik inuussutissarsiuteqartut attuumassuteqartut sulisitsisullu kattuffii kiisalu Unammilleqatigiinnermut Ataatsimiititaliaq.

Naalakkersuisut tassunga naapertuuttumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinissaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq.

Siunnersuutip § 32-iata oqaasertalerneqarneranut atatillugu Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinni pisortaqarfiup ilaasortaajunnaarnissaa ataatsimiititaliamit taparserneqarsinnaavoq. Siunnersuummili § 32, imm. 3-p oqaasertalerneqarneranut atatillugu ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq Naalakkersuisut siunnersuut naapertorlugu Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit ilaasortaataat ataatsimut

tusarniaavigiinnarnagit (nutaartatulli) ilaasortat ataasiakkaarlugit aamma tusarniaavigisussaammatigit.

Allannguneq taanna tamatumunngalu siunertarineqarpoq inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini takuneqarsinnaanngillat.

Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq § 32, imm. 3 ima paasineqarsinnaasoq; ilaasortat sinneri tusarniaaviginagit ilaasortat ataasiakkaat tusarniaaviginissaat Naalakkersuisut toqqarsinnaagaat. Aalajangersakkanut pineqartunut tunngasumik suliani Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiit *tamarmiisup* tusarniaavigineqartarnissaa ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq. Taamaattumik Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput tamatumunnga naapertuuttumik allannguutissatut siunnersuuteqaqqullugit.

### **Inassuteqaat**

Taama oqaaseqarluni ataatsimiititaliap isumaqatigiittup aaliisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut ataatsimiititaliap kissaatigisai naapertorlugit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereernerisa kingorna iluseriligassamisut iluseqarluni akuersissutigineqarnissaa inassutigaa.

Finn Karlsen, siulittaasoq

Simon Olsen

Johan Lund Olsen

Lars Karl Jensen

Mads Peter Grunvold